

Peer Kølendorf
Comitel A/S
Strandvejen 60
2900 Hellerup

KRONPRINSESSEGADE 28
1306 KØBENHAVN K

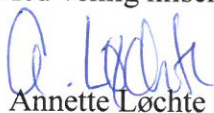
DATO: 27. oktober 2017
SAGSNR.: 2016 - 3590
Bedes oplyst ved henvendelse

**Sagsnr. 2016 - 3590, Peer Kølendorf klager over advokat Boris K. Frederiksen -
adfærd**

Advokatnævnets sekretariat sender hermed Advokatnævnets kendelse i ovennævnte sag. Kendelsen er i dag ligeledes sendt til advokat Boris K. Frederiksen.

Har De spørgsmål, er De velkommen til at kontakte sekretariatet.

Med venlig hilsen

Annette Løchte

K E N D E L S E

Sagens parter:

I denne sag har Peer Kølendorf klaget over advokat Boris K. Frederiksen, København V.

Klagens tema:

Peer Kølendorf har klaget over, at advokat Boris K. Frederiksen har tilsidesat god advokatskik i forbindelse med, at han repræsenterede Skatteministeriet i en erstatningssag mod Peer Kølendorf ved Østre Landsret og Højesteret.

Datoen for klagen:

Klagen er modtaget i Advokatnævnet den 29. november 2016.

Sagsfremstilling:

Baggrunden for sagen er momskarrusel-komplekset kaldet "Gul Feber".

Comitel International A/S drev brokerhandler med it-komponenter og internet access-kort. Comitel International A/S opkøbte efter det oplyste aktiver fra de 4 danske selskaber, Network Trading ApS, Solid Trading ApS, Roxy Word Trading ApS og JN Trading, der havde importeret aktiverne fra Fjernøsten. Comitel International A/S reeksporterede efterfølgende aktiverne til andre eller de samme selskaber i Fjernøsten.

De importerende selskaber opkrævede salgsmoms hos Comitel International A/S, men momsen blev ikke afregnet til SKAT, og selskaberne gik derefter konkurs.

Comitel International A/S fik imidlertid købsmomsen refunderet af SKAT, hvorved SKAT pådrog sig et tab.

Peer Kølendorf, der frem til medio april 2004 var hovedaktionær, administrerende direktør samt bestyrelsesmedlem i Comitel International A/S, indsendte i den periode, hvor arrangementet fandt sted, løbende oplysninger til SKAT om samhandelspartnere i de relevante handler samt købs- og salgsfakturaer. Ifølge Peer Kølendorf havde SKAT oplyst, at SKAT med sådanne oplysninger og med SKAT's kontrolbeføjelser kunne se, hvis der var sammenhænge, som indikerede momssvindler.

SKAT påbegyndte i februar 2004 en inddrivelsesag mod Network Trading ApS, der senere gik konkurs. SKAT blev i den forbindelse bistået af Kammeradvokaten, der ligeledes bistod ved en efterfølgende konkursbegæring mod Solid Trading ApS.

I marts 2004 blev der nedsat en styregruppe bestående af personer fra Told- og Skattestyrelsen, forskellige told- og skatteregioner, bagmandspolitiet samt Kammeradvokaten v. advokat Boris K. Frederiksen.

Peer Kølendorf har i forbindelse med klagesagen til Advokatnævnet fremlagt kopi af et referat fra et møde i styregruppen den 14. april 2004, hvoraf det bl.a. fremgår, at det i relation til et af selskaberne involveret i sagskomplekset blev besluttet at tilbageholde momsrefusion, mens man foretog yderligere undersøgelser af "karrusellen", selvom man var klar over, at dette kunne medføre et efterfølgende rentekrav, hvis selskabet efterfølgende viste sig at være berettiget til momsrefusion.

Peer Kølendorf har desuden fremlagt en såkaldt Situationsrapport af 1. juli 2004 afgivet af styregruppen til forskellige chefer i SKAT. Af rapporten fremgår bl.a. følgende:

"Gruppen skal derfor gøre opmærksom på, at mens man arbejder sig frem mod en administrativ afgørelse, vil der fortsat blive udbetalt moms til Comitel.

På det tidspunkt, hvor en eventuel afgørelse bliver truffet, må konsekvensen være, at udbetalingerne til Comitel stoppes. Kammeradvokaten har gjort opmærksom på, at dette kan medføre et ikke ubetydeligt erstatningskrav mod statskassen."

SKAT traf den 21. december 2004 afgørelse om, at fristen for udbetaling af negativt momstilsvær på 41.989.806 kr. vedrørende november 2004 blev afbrudt, således at den negative moms indtil videre ikke blev udbetalt til Comitel International A/S. Af afgørelsen fremgik bl.a. følgende:

"ToldSkat København fremsendte den 6. december 2004 forslag til afgørelse vedrørende handler foretaget af selskabet i perioden 1. november 2003 til 31. marts 2004.

ToldSkat København aflagde den 13. december 2004 kontrolbesøg hos Comitel International A/S. Formålet var at kontrollere, om der hos selskabet fandtes momsregnskab og andet dokumentation for selskabets anmodning om udbetaling af negativ moms for november 2004.

ToldSkat ved [...] og [...] hjemtog kopi af et antal handler for nærmere vurdering hos Revision 2 ved [...] og [...].

Det fremgår af det den 13. december 2004 hjemtagne materiale, at selskabets negative angivelse for november måned 2004 tilsyneladende omfatter handler med samme varer og samme handelsmønster som beskrevet i og omfattet af Toldskat Københavns forslag til afgørelse af 6. ds.

På denne baggrund anmodes selskabet om at indsende det fulde bilagsmateriale vedrørende angivelsen, samt dokumentation for varernes reelle eksistens. Hermed menes også såvel købs-, som salgsbilag, fragtdokumentation og betalingsdokumentation.

[...]

Når dokumentationen er modtaget, vil ToldSkat København foretage en transaktionsanalyse af de pågældende handler. Efter endt analyse af de foretagne handler, vil ToldSkat København fremsende en redegørelse for forholdene."

Den 20. juli 2006 traf SKAT afgørelse om, at Comitel International A/S uberettiget havde opnået fradrag af moms for en række handler. SKAT vurderede i den forbindelse, at Comitel International A/S vidste eller kunne vide, at de selskaber, der var handlet med, deltog i handelskæder, hvori der skete momssvig i enten forudgående eller efterfølgende led.

Comitel International A/S, der i 2007 ændrede navn til Selskabet af 21. september 2006, gik konkurs den 23. oktober 2007.

En medarbejder hos Comitel International A/S, Klaus Ulrik Hansen, blev den 4. oktober 2007 i Københavns Byret idømt fængsel i 4 år og 6 måneder for sin rolle i sagen om momssvindlen, og

ved Østre Landsrets dom af 28. oktober 2008 blev straffen skærpet til fængsel i 5 år. Under sagens behandling i byretten afgav advokat Boris K. Frederiksen vidneforklaring og sagde i den forbindelse bl.a. følgende:

"Hvis det var et momskarruselarrangement, var det på en anden måde, end man tidligere havde set. Her var midlerne ikke tilstede, fordi man havde forudbetalt for varer, herunder værdiløse varer."

Advokat Boris K. Frederiksen anlagde den 2. marts 2009 på vegne af Skatteministeriet en erstatningssag mod Peer Kølendorf og krævede en erstatning på 144.080.700 kr. Advokat Tom Kári Kristjánsson repræsenterede Peer Kølendorf og påstod på hans vegne frifindelse.

Sagen blev henvist til Østre Landsret.

Peer Kølendorf gjorde under retssagen bl.a. gældende, at han løbende havde orienteret SKAT om de handler, der var gennemført, og med processkrift af 20. juni 2011 fremlagde Peer Kølendorf en e-mailkorrespondance af 10. februar 2004 mellem ham og en medarbejder i SKAT, hvori der var omtalt løbende orienteringer.

I flere processkrifter gjorde advokat Boris K. Frederiksen herefter på vegne af Skatteministeriet gældende, at det ikke var dokumenteret, at kontrolforanstaltningerne (månedlige underretninger af SKAT) havde eksisteret, og at det heller ikke havde været muligt at dokumentere, at kontrolforanstaltningerne havde været gennemført – tværtimod var der en række forhold, der indikerede, at kontrollen ikke var foregået som beskrevet. Efterfølgende anførte advokat Boris K. Frederiksen, at man var enig i, at der var indsendt "noget materiale" til SKAT, men at omfanget dog var udokumenteret, idet e-mailkorrespondancen fra februar 2004 udgjorde en "enkeltstående mailkorrespondance". Det blev således fortsat bestridt, at der var foretaget løbende underretninger.

Med processkrift af 8. juli 2013 fremlagde Peer Kølendorf en e-mail af 2. december 2012 fra en medarbejder i Told- og Skattestyrelsen til dokumentation af de løbende underretninger. Advokat Boris K. Frederiksen gjorde herefter i processkrift af 25. november 2013 på vegne af Skatteministeriet gældende, at man havde fundet frem til leverandør- og kundelister, der hidtil havde været fejlarkiveret, men at listerne ikke indeholdt alle leverandører og kunder.

I processkrift af 11. marts 2014 bestred Peer Kølendorf bl.a., at det indsendte materiale havde været ufuldstændigt, og i processkrift af 29. april 2014 skrev advokat Boris K. Frederiksen på vegne af Skatteministeriet, at der – uanset om kunder og leverandører fremgik af de fremlagde lister – ikke var tale om en ansvarsfraskrivelse i relation til samhandlen med disse selskaber generelt.

Sideløbende med tvisten om, hvorvidt Peer Kølendorf havde forsøgt at gennemføre kontrolforanstaltningerne, gjorde advokat Boris K. Frederiksen under retssagen på vegne af Skatteministeriet gældende, at SKAT – i modsætning til Peer Kølendorf – ikke havde haft anledning til eller mulighed for at reagere over for svindlen, før det var for sent, hvorfor tabet ikke kunne have været afværget.

I processkrift af 24. oktober 2012 anførte advokat Boris K. Frederiksen således bl.a., at Peer Kølendorf syntes at være af den fejlagtige opfattelse, at der eksisterede et omfattende materiale hos SKAT ”om SKAT’s viden og tiltag over for den bagvedliggende svig”, men at SKAT i sagens natur ikke kunne fremkomme med materiale eller oplysninger, som man ikke var i besiddelse af.

I processkrift af 5. november 2012 gjorde Peer Kølendorf imidlertid gældende, at han var blevet gjort bekendt med interne dokumenter fra SKAT, hvoraf det fremgik, at SKAT siden december 2002 havde haft Solid Trading ApS under overvågning som følge af deltagelse i svigrelaterede handler, hvorefter SKAT konstaterede, at stort set alle dette selskabs handler var svigrelaterede. Peer Kølendorf citerede herefter en række af de dokumenter, hvortil han henviste.

Advokat Boris K. Frederiksen opfordrede i processkrift af 30. november 2012 til, at de nævnte dokumenter blev fremlagt i deres helhed, og til at Peer Kølendorf oplyste, hvornår og hvordan han var kommet i besiddelse af SKAT’s interne dokumenter.

I processkrift af 25. november 2013 omtalte advokat Boris K. Frederiksen, at der i IT-brancheforeningen havde været undren over Comitel International A/S’ hastigt voksende omsætning, og at foreningens distributørudvalg havde indstillet til hovedbestyrelsen, at Peer

Kølendorf skulle opfordres til frivilligt at udtræde som medlem. Advokat Boris K. Frederiksen citerede i den forbindelse fra indstillingen, hvoraf følgende bl.a. fremgik:

"Udvalget håber at Peer Kølendorf, på trods af at han ikke har gjort noget ulovligt, har forståelse for at Comitel International's ageren er etisk angribelig, og at Peer Kølendorf kan se at hovedbestyrelsesposten sender et forkert signal og giver intern splittelse i ITB. Udvalget håber at Peer Kølendorf vil bede om at udtræde ved generalforsamlingen i marts.

Er denne løsning ikke mulig, så må indstillingen være at køre en eksklusionssag."

Af SKAT's processkrift af 29. april 2014 fremgik, at SKAT var enig i, at der faktisk ikke skete eksklusion, idet Peer Kølendorf først udtrådte af brancheforeningen på et senere tidspunkt, men advokat Boris K. Frederiksen fastholdt på SKAT's vegne, at indstillingen var udtryk for kritik fra en del af brancheforeningen.

Peer Kølendorf har oplyst, at advokat Boris K. Frederiksen dagen før hovedforhandlingen fremkom med 150 sider af noget materiale med oplysninger, som SKAT i 2005 havde indhentet hos myndighederne i andre EU-lande og Comitel International A/S' samhandelspartnere i de pågældende lande. Advokat Boris K. Frederiksen oplyste ifølge Peer Kølendorf, at materialet dokumenterede, at 70 % af Comitel International A/S' kunder i andre EU-lande i 2003-2004 havde været momssvindlere ("missing traders").

Under hovedforhandlingen ved Østre Landsret afgav tre af SKAT's medarbejdere vidneforklaring, hvoraf det fremgik, at man først i slutningen af 2003 eller i 2004 fik mistanke om svindel i sagskomplekset, og en af medarbejderne oplyste desuden følgende om karakteren af handlerne i sagskomplekset:

"Det nye i "Gul Feber"-handlerne var, at der var handlet ud af EU, hvilket gjorde det vanskeligt at få oplysninger om de involverede selskaber, fordi der ikke på globalt plan er et system som i EU, der gør det muligt at udveksle oplysninger. Man kunne ikke bare indhente oplysninger fra Hong Kong og Singapore. Det andet var, at "skraldespandsselskabet" i de hidtil kendte kædehandler normalt undlod at angive og betale moms. I "Gul Feber" havde "skraldespandsselskabet" angivet moms, men så skete et eller andet uforudset med aktiverne, hvorefter momsen ikke kunne indbetales, og selskabet gik konkurs."

To af medarbejderne havde ifølge Peer Kølendorfs oplysninger tidligere under straffesagen mod Klaus Ulrik Hansen oplyst, at det hurtigt var gået op for SKAT, at noget var galt, og at SKAT havde haft en bestemt formodning for, at der var tale om momsunddragelse.

Den tredje af SKAT's medarbejdere – samme medarbejder som han havde korresponderet med i februar 2004 – medbragte ifølge Peer Kølendorfs oplysninger i forbindelse med sin vidneforklaring "nogle papirer" til brug for beskyldninger om, at endnu en af Comitel International A/S' europæiske kunder var momssvindler. Disse dokumenter fik hverken retten, Peer Kølendorfs advokat eller Peer Kølendorf selv at se.

Den pågældende medarbejder forklarede desuden bl.a. følgende i retten:

"Hun husker, at Peer Kølendorf indsendte lister over leverandører og kunder, men kan ikke sige, præcist hvornår han begyndte på det. [...].

[...]

Listerne fra Peer Kølendorf har hun ikke kunnet finde i arkivet, hvilket kan skyldes, at arkivet har flyttet fysisk adresse flere gange, ligesom SKAT er gået fra manuel til fuldelektronisk sagsbehandling.

[...]

I marts 2005 fik de Generaladvokatens indstilling i Bond-House-sagen, og det gav anledning til overvejelse om, hvorvidt sagen vedrørende Comitel var tilstrækkeligt dokumenteret. Derfor besluttede de at bede myndighederne i Europa om oplysninger om, hvorvidt nogle af Comitels handelspartnere kunne karakteriseres som "missing traders". De skrev ud i juni måned 2005. Hun var på barsel fra september 2005 til maj/juni 2006 og var derfor ikke med til at skrive den endelige afgørelse, men SKATs konklusion i afgørelsen af 20. juli 2006 om, at den overvejende del af Comitels internationale sag var momskarruselrelateret, er baseret på de svar, som blev modtaget fra de udenlandske myndigheder."

Østre Landsret afsagde dom i sagen den 31. oktober 2014. Af landsrettens begrundelse og resultat fremgår bl.a. følgende:

"Denne sag drejer sig om, hvorvidt Peer Kølendorf har pådraget sig personligt erstatningsansvar for det tab, SKAT har lidt som følge af ikke afregnet salgsmoms fra brokerhandler gennemført fra november 2003 til november 2004, der indgik i planlagt momskarusselsvig. Lederen af Comitel International A/S' brokerafdeling, Klaus Ulrik Hansen, blev idømt 5 års fængsel for sin deltagelse heri.

Det lægges til grund, at Peer Kølendorf ikke vidste, at de pågældende handler, der omfattede it-komponenter og internet access-kort, indgik i momskarussellsvig, men at han var bekendt med, at der forud for handlerne i denne sag havde været problemer med momssvig ved brokerhandler inden for EU med blandt andet mobiltelefoner og it-komponenter.

Det gøres ikke af SKAT gældende, at det at handle på brokermarkedet for it-komponenter i sig selv var ansvarspådragende, hvorfor spørgsmålet for landsretten er, om Peer Kølendorf har handlet ansvarspådragende ved sin ledelse og drift af Comitel International A/S i perioden november 2003 til november 2004.

På grundlag af de afgivne forklaringer lægges det til grund, at Peer Kølendorfs ledelsesmæssige opgaver vedrørende den samlede koncern med ca. 75 årsværk, herunder Comitel International A/S, var uændrede i den periode, sagen omhandler, og at han med bestyrelsens indforståelse havde som sin væsentligste opgave at sikre de overordnede organisatoriske og økonomiske rammer, hvilket blandt andet indebar dagligt tjek af bankposterne på totalniveau herunder for at sikre, at den med banken aftalte likviditetsramme på 50 mio. kr. ikke blev overskredet.

[...]

Under de anførte omstændigheder, herunder navnlig Klaus Ulrik Hansens mangeårige centrale rolle i virksomheden, og henset til, at der ikke foreligger oplysninger om, at de driftsmæssige og organisatoriske rammer i Comitel International A/S var usædvanlige for brokervirksomheder, findes det ikke godtgjort, at Peer Kølendorf har handlet ansvarspådragende ved at lade Klaus Ulrik Hansen forestå den daglige drift af brokeraktiviteterne som sket.

Efter aftale med SKAT havde Peer Kølendorf igennem flere år forud for sagens opståen selv forestået månedlig indsendelse af lister til SKAT over virksomhedens nye kunder og leverandører, hvilket af SKAT var anvist som en måde at sikre sig mod at blive involveret i momssvig. Salgsfakturaer blev indsendt månedsvis med henblik på refusion af moms, og købsfakturaer blev også indsendt efter anmodning fra SKAT. Virksomheden havde endvidere i flere tilfælde givet SKAT oplysninger om sine handler til brug for besvarelsen af udenlandske myndigheders verifikationsanmodninger i forbindelse med afdækning af mulige svigsforhold. SKAT har i en udbetalingskontrol i virksomheden i foråret 2004 vedrørende perioden august – december 2003 blandt andet anført, at alt var ok vedrørende negativ moms, og der var ingen alvorlige bemærkninger i forbindelse med tidligere kontroller. Under kontrollen foretog SKAT tillige besigtigelse af varelageret. For så vidt angår udbetalingskontrollen for januar til marts 2004 var der ingen bemærkninger vedrørende virksomhedens eksterne handler, og SKAT frigav den 5. maj 2004 negativ moms for april 2004 med bemærkningen "mindre risiko".

Det lægges derfor til grund, at der i perioden 2002 og frem til SKATs forslag til afgørelse i december 2004 ikke ved SKATs kontakt til virksomheden fremkom oplysninger, som gav Peer Kølendorf anledning til at iværksætte nærmere undersøgelser af virksomhedens brokeraktiviteter.

Efter de foreliggende oplysninger, herunder Reino Nielsens forklaring, blev momssvigen i "Gul Feber"-handlerne gennemført på en ny måde, blandt andet ved at varerne blev handlet ud af EU. Peer Kølendorf har forklaret, at han fandt det betryggende, at Comitel International A/S solgte varer ud af EU, fordi han kun havde hørt om momssvig inden for EU.

Virksomheden havde gennem mange år haft samhandel med Fjernøsten, og Klaus Ulrik Hansen, der forestod handlerne, var erfaren og velanskreven. På denne baggrund findes Peer Kølendorf ikke at have handlet ansvarspådragende ved ikke at kontrollere de nye kunder i Fjernøsten, som Klaus Ulrik Hansen oplyste at have indgået samarbejde med.

Efter bevisførelsen findes der endvidere ikke grundlag for at tilsidesætte de samstemmende forklaringer fra Peer Kølendorf, Steen Erik Mønsted og Klaus Ulrik Hansen om, at varekontrol var et normalt led i brokerhandlen for at imødegå den kommercielle risiko, og at det var Klaus Ulrik Hansens ansvar at påse brokernes overholdelse af virksomhedens procedurer for handlen.

Landsretten må derfor lægge til grund, at Peer Kølendorf havde en berettiget forventning om, at sædvanlig varekontrol blev foretaget.

[...]

Efter en samlet bedømmelse af oplysningerne om Comitel International A/S' handel med it-komponenter er der herefter ikke grundlag for at antage, at Peer Kølendorf ud fra omfanget og fortjenesten ved de brokerhandler, som Klaus Ulrik Hansen gennemførte som led i "Gul Feber"-komplekset havde en sådan anledning til nærmere at kontrollere disse handler, at han ved at undlade dette, har handlet ansvarspådragende.

Som anført findes Peer Kølendorf ikke at have handlet ansvarspådragende ved at overlade den daglige drift af brokeraktiviteterne til Klaus Ulrik Hansen, og landsretten lægger til grund, at det hverken var et sædvanligt led i Peer Kølendorf arbejde som direktør eller bestyrelsesmedlem at påse varebetegnelser og prissætning, hvilket efter det oplyste også ville kræve indgående kendskab til de aktuelle markedsforhold. På denne baggrund findes det af SKAT anførte om upræcise varebetegnelser og uforklarlige afvigelser fra markedsprisen ikke at kunne føre til et andet resultat.

Særligt for så vidt angår handlerne i august og november 2004 med internet access-kort lægges det efter bevisførelsen til grund, at Peer Kølendorf godkendte et forslag fra Klaus Ulrik Hansen om at påbegynde denne handel, at grundlaget herfor var Klaus Ulrik Hansens oplysninger om, at der var et marked herfor i Fjernøsten, og at virksomheden handlede med andre værdibærende kort. På den baggrund findes det heller ikke godtgjort, at Peer Kølendorf i denne forbindelse har handlet ansvarspådragende ved ikke at foretage yderligere undersøgelser vedrørende de pågældende handler.

Landsretten frifinder herefter Peer Kølendorf."

Skatteministeriet ankede sagen til Højesteret.

I et sammenfattende processkrift af 18. januar 2016 henviste advokat Boris K. Frederiksen på ny til undersøgelsen, hvor SKAT i 2005 havde indhentet oplysninger hos myndighederne i andre EU-lande om Comitel Internationals samhandels partnere i 2003 og 2004, og advokat Boris K. Frederiksen sammenholdte herefter disse oplysninger med listerne over omsætningstallene i 2004 for de tre brokere, der havde været ansat i Comitel International A/S. På den baggrund skrev advokat Boris K. Frederiksen bl.a. følgende i processkriftet:

"Det er således SKAT's opfattelse, at det må lægges til grund, at aktiviteten i Comitel International fra udspaltningen af broker-aktiviteten med virkning fra 1. november 2003 og frem til slutningen af 2004 i meget betydeligt omfang og stort set som hovedregel skete ved samhandel med selskaber, der formodningsvis var involveret i momssvig.

[...]

Det skal i den forbindelse igen fremhæves, at de "svigmæssige" handler i Gul Feber ikke er usædvanlige i forhold til Comitel Internationals øvrige handler i 2003 og 2004. Som ovenfor anført skete størsteparten af selskabets øvrige samhandel med kunder, der efter de af SKAT indhentede myndighedsoplysninger i England, Tyskland, Spanien, Portugal og Holland, må antages at have været involveret i svigmæssige aktiviteter, herunder som "missing traders".

Anbringender

Ansvarsgrundlaget

Peer Kølendorf var i perioden fra den 1. november 2003 og indtil den 1. december 2004 administrerende direktør og/eller bestyrelsesmedlem og senere alene bestyrelsesmedlem i samt den reelle ejer af Comitel International.

I denne periode var Comitel International en aktiv deltager i – og en nødvendig og dermed afgørende forudsætning for gennemførelsen af – de handler, der samlet udgjorde Gul Feber og danmarkshistoriens største momskarrusel.

Det gøres gældende, at Peer Kølendorfs ansvar herfor skal ses i sammenhæng med, at SKAT, jf. ovenfor, har sandsynliggjort, at størsteparten af Comitel Internationals omsætning i perioden såvel inden for som uden for Gul Feber skete med selskaber, der enten af de udenlandske myndigheder er karakteriseret som "missing traders" eller dokumenterbart har alle de hertil hørende nødvendige karakteristika."

Højesteret afsagde dom i sagen den 11. februar 2016. Af dommens præmisser fremgår bl.a. følgende:

"Sagens baggrund og hovedproblem

Sagen angår, om Peer Kølendorf er erstatningsansvarlig for det tab på 144.080.700 kr., som Skatteministeriet har lidt ved, at Comitel International A/S fik tilbagebetalt moms vedrørende perioden november 2003 til november 2004, som forudgående handelsled svigagtigt unddrog SKAT. Lederen af Comitel Internationals brokervirksomhed, T1, er idømt 5 års fængsel for skyldnersvig i form af deltagelse i momskarusselsvig som led i det såkaldte Gul Feber-sagskompleks.

Skatteministeriets hovedsynspunkt er, at Peer Kølendorf som ultimativ hovedaktionær og bestyrelsesmedlem samt daglig leder af Comitel International – i perioden frem til den 16. april 2004 tillige som registreret direktør – har handlet ansvarspådragende ved ikke at sikre en forsvarlig organisering af og et tilstrækkeligt tilsyn med selskabets brokervirksomhed.

Ansvarsbedømmelsen

Spørgsmålet om Peer Kølendorfs erstatningsansvar skal bedømmes efter dansk rets almindelige erstatningsregel (culpareglen), hvorefter det afgørende er, om Peer Kølendorf har forvoldt SKATs tab forsætligt eller uagtsomt (uforsvarligt), jf. dagældende aktieselskabslovs § 140, nugældende selskabslovs § 361.

Som anført af landsretten må det lægges til grund, at Peer Kølendorf ikke vidste, at de pågældende handler med it-komponenter og internet access-kort indgik i momskarusselsvig. Peer Kølendorf kan derfor kun blive erstatningsansvarlig, hvis Skatteministeriet godtgør, at han har udvist en uforsvarlig adfærd i forbindelse med organiseringen af eller tilsynet med selskabets brokervirksomhed.

Peer Kølendorf havde fra sit virke i branchen kendskab til tidligere anvendte momskarusseller på brokermarkedet og til de risici for svig, der var forbundet hermed.

Uanset dette og uanset den generelle risiko for momssvig på brokermarkedet kan det efter Højesterets opfattelse ikke i sig selv anses for ansvarspådragende for Peer Kølendorf, at selskabet gik ind i brokermarkedet for it-komponenter mv., hvilket Skatteministeriet da heller ikke har gjort gældende.

Det kan endvidere ikke i sig selv anses for ansvarspådragende, at selskabets brokervirksomhed ikke var indrettet således, at selskabet alene benyttede sig af retten til momsfradrag, efter at selskabet havde kontrolleret, at de tidligere handelsled havde angivet og betalt momsen.

Om Peer Kølendorf ved organiseringen af eller tilsynet med selskabets brokervirksomhed udviste en uforsvarlig adfærd, beror herefter på de konkrete omstændigheder i sagen, herunder om han undlod at tilrettelægge selskabets virksomhed således, at selskabet afstod fra at handle i tilfælde, hvor

omstændighederne gav anledning til mistanke om svig eller uregelmæssigheder i tidligere handelsled.

Brokervirksomheden, som oprindeligt var en afdeling i Comitel A/S og omfattede handel med radiokommunikationsudstyr og mobiltelefoner, blev som led i ophørsspaltningen af selskabet i 2003 overført til Comitel International. T1 havde været ansat i Comitel fra 1992-96 som elektromekaniker og senere leder af værkstedet. I august 2000 blev han ansat som forretningsudvikler og ansvarlig for brokerhandlen med mobiltelefoner i Comitel, og som led i omstruktureringen blev han overført til Comitel International. I 2003 besluttede bestyrelsen på T1s initiativ at udvide brokerforretningen til også at omfatte handel med it-komponenter.

Som anført af landsretten var T1 en nøgleperson i virksomheden på grund af sin faglige kompetence inden for it og mobiltelefoni og sit personlige netværk. Brokerhandlen med mobiltelefoner havde ikke givet anledning til problemer under hans ledelse i 2000-2003, og han nød en høj grad af tillid fra direktion og bestyrelse. T1 blev ansat som daglig leder af brokerforretningen, fordi bestyrelsen og direktionen ønskede at anvende hans ekspertise og netværk til at udvikle denne forretning.

Efter bevisførelsen, herunder de afgivne forklaringer, lægger Højesteret til grund, at Peer Kølendorf, der betragtede T1 som sin højre hånd, instruerede ham om at sørge for, at brokerne traf forholdsregler for at undgå, at Comitel International blev involveret i momskarusselsvig.

Peer Kølendorf, der havde kontor i de samme lokaler som de få øvrige medarbejdere i Comitel International, havde daglig kontakt med T1 og de øvrige brokere og fulgte løbende op på udviklingen i selskabets økonomi, herunder omsætning, omkostninger, resultat og budget, ligesom han dagligt fulgte bevægelserne på selskabets bankkonti. Bevisførelsen giver ikke grundlag for at fastslå, at Peer Kølendorf gennem sin kontakt med T1 og de øvrige brokere eller gennem sin kontrol med selskabets økonomi mv. burde have fået mistanke om, at tidligere handelsled var involveret i momskarusselsvig. De oplysninger, som Skatteministeriet har modtaget fra myndigheder i andre EU-lande om Comitel Internationals EU-samhandelspartnere i 2003 og 2004, kan ikke føre til en anden vurdering.

Ud over den nævnte kontrol med selskabets økonomi mv. sendte Peer Kølendorf efter aftale med SKAT i flere år månedlige lister over selskabets nye kunder og leverandører til SKAT. Dette må antages at have medvirket til at styrke Peer Kølendorf i opfattelsen af, at selskabet havde truffet de fornødne forholdsregler for at undgå at blive involveret i momskarusselsvig.

På den anførte baggrund finder Højesteret det ikke godtgjort, at Peer Kølendorf ved den opgavefordeling, der blev gennemført mellem ham og T1, eller som følge af manglende tilsyn eller kontrol med brokervirksomheden har udvist uforsvarlig adfærd.

Peer Kølendorf er herefter ikke erstatningsansvarlig for SKATs tab.

Konklusion
Højesteret stadfæster dommen."

Peer Kølendorf rettede ved brev af 21. marts 2016 henvendelse til Advokatrådet, og bad rådet om at tage stilling til, om rådet ville indgive en klage over advokat Boris K. Frederiksen til Advokatnævnet. Advokatrådet bad advokat Boris K. Frederiksen om at fremkomme med en redegørelse, hvilket han gjorde ved brev af 21. april 2016.

Advokatrådets sekretariat meddelte ved brev af 7. oktober 2016 til Peer Kølendorf, at Advokatrådets Regel- og Tilsynsudvalg havde besluttet ikke at indbringe sagen for Advokatnævnet.

Parternes påstande og anbringender:

Klager:

Peer Kølendorf har påstået, at advokat Boris K. Frederiksen har tilsidesat god advokatskik ved

1. at føre en retssag, der var forårsaget af den rådgivning, som han selv tidligere havde givet til skattemyndighederne,
2. at forsøge at undertrykke eksistensen af materiale, der viste, at Peer Kølendorf havde samarbejdet med SKAT med henblik på at undgå at blive involveret i momssvindel,
3. at forsøge at undertrykke eksistensen af materiale, der viste, at SKAT tidligt havde været bekendt med, at svindlen foregik, hvorfor SKAT kunne have begrænset tabet ved på et tidligere tidspunkt at tilbageholde momsrefusionen til Comitel International A/S,
4. i forbindelse med hovedforhandlingen i landsretten at instruere SKAT's medarbejder i at medbringe noget materiale, som kunne belaste Peer Kølendorf, og som hverken retten, Peer Kølendorfs advokat eller Peer Kølendorf fik lejlighed til at se,
5. under erstatningssagen både i landsretten og Højesteret at procedere på en måde, der stred imod den beskrivelse af momskarrusellens karakter, som han selv som vidne havde givet i forbindelse med straffesagen mod Klaus Ulrik Hansen,
6. urigtigt i SKAT's sammenfattende processkrift af 18. januar 2016 til Højesteret at betegne Peer Kølendorf som selskabets "reelle ejer", som om der var tale om en lyssky stråmandskonstruktion,
7. under landsretssagen misvisende at inddrage oplysninger om eventuel eksklusion af IT-brancheforeningen,

8. både i landsretten og Højesteret at fremkomme med grundløse og usande beskyldninger om Comitel International A/S' samarbejdspartnere i andre EU-lande, og ved
9. urigtigt at have oplyst til retten, at der ikke havde været budgetter eller budgetopfølgning i Comitel International A/S, hvorved virksomheden blev fremstillet som en "rodebutik".

Peer Kølendorf har oplyst, at Advokatrådets beslutning om, at der ikke skulle indgives klage til Advokatnævnet alene bygger på udtalelsen af 21. april 2016 fra advokat Boris K. Frederiksen. Peer Kølendorf blev først bekendt med denne udtalelse i forbindelse med klagesagen i Advokatnævnet, og indholdet er i vidt omgang usandt og/eller misvisende.

Indklagede:

Advokat Karsten Hagel-Sørensen har på vegne af advokat Boris K. Frederiksen principalt påstået afvisning af klagen under henvisning til, at stillingtagen til klagepunkterne henhører under domstolene og ikke kan påkendes af Advokatnævnet.

Advokat Karsten Hagel-Sørensen har i den forbindelse anført, at Peer Kølendorfs "bevisførelse" under klagesagen består i fremlæggelse af hans egen advokats processkrifter under retssagen, dvs. af partsindlæg, der ikke er udtryk for en objektiv beskrivelse af sagen. Processkrifterne er indgået i landsrettens og Højesterets bevisvurdering, og en klage til Advokatnævnet har ikke til formål at foretage en rekonstruktion af retssagen.

Advokat Karsten Hagel-Sørensen har på vegne af advokat Boris K. Frederiksen subsidiært påstået frifindelse og har i den forbindelse henvist til, at Advokatrådets Regel- og Tilsynsudvalg tidligere har besluttet ikke at indbringe sagen for Advokatnævnet, og at klagen ikke indeholder noget nyt i forhold til henvendelsen til rådet.

Advokat Karsten Hagel-Sørensen har desuden bl.a. henvist til de bemærkninger, som advokat Boris K. Frederiksen ved brev af 21. april 2016 fremkom med i forbindelse med Peer Kølendorfs henvendelse til Advokatrådet.

Ad 1.

Advokat Boris K. Frederiksen bestred i brevet af 21. april 2016, at det skyldtes hans rådgivning, at SKAT først i december 2004 besluttede at tilbageholde den negative moms.

Advokat Boris K. Frederiksen oplyste i den forbindelse om Kammeradvokatens rolle, at Kammeradvokaten blev inddraget i komplekset i februar 2004 i forbindelse med konkursbegæringen mod Network Trading ApS. I marts 2004 blev advokat Boris K. Frederiksen inddraget i den generelle styregruppe, der blev nedsat, og efterfølgende blev han desuden antaget til at yde bistand i forbindelse med en konkursbegæring mod Solid Trading ApS.

Efter den endelige dom i straffesagen mod Klaus Ulrik Hansen i oktober 2008 blev advokat Boris K. Frederiksen antaget af SKAT til at udfærdige udkast til en stævning mod Peer Kølendorf, og i februar 2009 blev advokat Boris K. Frederiksen bemyndiget til at indlevere stævningen til retten.

Efterfølgende bistod advokat Boris K. Frederiksen Skatteministeriet under sagen ved Østre Landsret og Højesteret.

Ad 2.

Advokat Boris K. Frederiksen anførte i brevet af 21. april 2016, at Kammeradvokaten ikke havde været del af den e-mailkorrespondance, som efter Peer Kølendorfs oplysninger havde fundet sted. Peer Kølendorf fremlagde ikke selv udskrift af e-mails, og der fandtes oprindeligt heller ikke e-mails eller lign. i de sagsakter, som SKAT udleverede til Kammeradvokaten i forbindelse med retssagen, ligesom medarbejderne hos SKAT ikke kunne erindre modtagelsen af oplysningerne fra Peer Kølendorf.

Oplysningerne i processkrifterne er således i overensstemmelse med sandheden forstået på den måde, at advokat Boris K. Frederiksen først i oktober 2013, hvor SKAT på hans opfordring var i stand til at fremfinde materialet, var vidende om, at materialet fandtes, idet SKAT indtil da havde oplyst, at det ikke var tilfældet.

Ad 3.

Advokat Boris K. Frederiksen anførte i brevet af 21. april 2016, at hverken han eller SKAT havde oplyst, at der ikke fandtes internt materiale hos SKAT om SKAT's viden om ssagskomplekset. Advokat Boris K. Frederiksen bestred imidlertid under landsretssagen på SKAT's vegne, at SKAT skulle være forpligtet til at udlevere internt materiale.

Ad 4.

Advokat Karsten Hagel-Sørensen har på advokat Boris Frederiksens vegne anført, at det ikke fremgår af dommen, at SKAT's medarbejder skulle have fremdraget materiale, og at Peer Kølendorfs advokat heller ikke under hovedforhandlingen protesterede mod noget sådant.

Ad 5.

Advokat Boris K. Frederiksen anførte i brevet af 21. april 2016, at klagepunktet må skulle forstås sådan, at Peer Kølendorf mener, at advokat Boris K. Frederiksen under erstatningssagen skulle have procederet i uoverensstemmelse med sin vidneforklaring under straffesagen mod Klaus Ulrik Hansen.

Advokat Boris K. Frederiksen anførte, at der er tale om en misforståelse. Vidneforklaringen under straffesagen skulle forstås sådan, at momskarrusellerne i "Gul Feber"-komplekset afveg fra de mønstre, som SKAT tidligere havde set. Under erstatningssagen blev der procederet på noget andet – nemlig at momskarrusellerne ikke i forhold til markedsdeltagerne, herunder Comitel International A/S, fremstod anderledes end tidligere momskarruseller, hvorfor opmærksomhedstegnene for samarbejdsparterne var de samme som hidtil.

Advokat Karsten Hagel-Sørensen har supplerende anført, at det er tale om uenighed om, hvordan et faktisk forløb skal bedømmes, hvilket ikke er et spørgsmål om god advokatskik.

Ad 6.

Advokat Boris K. Frederiksen anførte i brevet af 21. april 2016, at hans omtale af Peer Kølendorf i forbindelse med Højesteretssagen var i overensstemmelse med faktum.

Ad 7.

Advokat Boris K. Frederiksen anførte i brevet af 21. april 2016, at det ikke fremgår af processkriftet af 25. november 2013, at der faktisk skete eksklusion, og at det fremgår af processkriftet af 29. april 2014, at det ikke var tilfældet.

Ad 8.

Advokat Boris K. Frederiksen fastholdte i brevet af 21. april 2016, at det fremgik af den dokumentation, som SKAT havde indhentet forud for afgørelsen af 20. juli 2014, at langt størsteparten af Comitel International A/S' samhandels partnere i Tyskland, Spanien, Portugal, England og Holland var "missing trades" eller formodede "missing traders".

Ad 9.

Advokat Boris K. Frederiksen bekræftede i brevet af 21. april 2016, at det under retssagen blev gjort gældende, at der ikke var fremlagt budgetter, og at Peer Kølendorf selv under landsretssagen bekræftede, at der ikke var lavet et egentligt budget i forbindelse med vedtagelse af selskabets vækststrategi for 2004 og 2005 og i forbindelse med selskabets indtræden på markedet for handel med it-komponenter.

Kurator havde desuden stillet den til konkursboet udleverede bogføring til rådighed i forbindelse med sagen, og en gennemgang af materialet havde ikke vist, at der forelå budgetter.

Advokatnævnets behandling:

Sagen har været behandlet på et møde i Advokatnævnet med deltagelse af 5 medlemmer.

Nævnets afgørelse og begrundelse:

Det følger af retsplejelovens § 126, stk. 1, at en advokat skal udvise en adfærd, der stemmer med god advokatskik.

Advokatnævnet finder for så vidt angår klagepunkt 1, at det ikke er godtgjort, at advokat Boris K. Frederiksen forud for retssagen mod Peer Kølendorf havde haft en sådan rolle i forbindelse med bistanden til SKAT, at han derved var afskåret fra at repræsentere Skatteministeriet i retssagen.

Advokat Boris K. Frederiksen findes derfor ikke at have tilsidesat god advokatskik i relation til dette klagepunkt, hvorfor han frifindes.

Klagepunkt 2-4 og klagepunkt 7 vedrører forhold, der alle relaterer sig til advokat Boris Frederiksens bistand til Skatteministeriet under landsrettens behandling af erstatningssagen.

Fristen for at indgive klage over en advokats adfærd findes i retsplejelovens § 147 b, stk. 2, og i § 18 i bekendtgørelse nr. 20 af 17. januar 2008 om Advokatnævnets og kredsbestyrelsernes virksomhed ved behandling af klager over advokat m.v. Det fremgår heraf, at klagen skal indgives inden 1 år efter, at klageren er blevet bekendt med det forhold, som klagen vedrører.

Østre Landsret afsagde dom i sagen den 31. oktober 2014, og det må derfor lægges til grund, at Peer Kølendorf i hvert fald i efteråret 2014 var bekendt med de forhold, som de nævnte klagepunkter vedrører.

Klagen over disse forhold er derfor indgivet for sent.

Advokatnævnet kan behandle en klage, der er indgivet for sent, når fristoverskridelsen er rimeligt begrundet, jf. retsplejelovens § 147 b, stk. 2, og § 18 i bekendtgørelse nr. 20 af 17. januar 2008 om Advokatnævnets og kredsbestyrelsernes virksomhed med behandling af klager over advokater m.v.

Advokatnævnet har fundet, at det forhold, at sagen efterfølgende har været behandlet af Højesteret, der afsagde dom den 11. februar 2016, ikke er en rimelig begrundelse for, at klagen er indgivet så sent, at den først er modtaget i Advokatnævnet den 29. november 2016. Nævnet lægger herved vægt på, at klagepunkterne vedrører forløb, der blev afklaret under landsretssagen eller specifikke hændelser i forbindelse med landsretssagen.

Det har efter Advokatnævnets opfattelse heller ikke betydning for klagefristen, at der forud for klagen til Advokatnævnet havde været rettet henvendelse til Advokatrådet.

Advokatnævnet afviser derfor at behandle denne del af klagen.

For så vidt angår klagepunkt 5 finder Advokatnævnet, at det ikke er godtgjort, at vidneforklaringen under straffesagen i 2008 er i modstrid med advokat Boris K. Frederiksens procedure under den senere erstatningssag mod Peer Kølendorf. Nævnet lægger herved til grund, at udtalelsen i straffesagen vedrørte de faresignaler, som SKAT kunne holde øje med, mens proceduren under erstatningssagen vedrørte de faresignaler, som Peer Kølendorf – efter SKAT's

opfattelse – burde have været opmærksom på. At der efter Peer Kølendorfs opfattelse ikke er grundlag for en sådan sondring, kan ikke føre til et andet resultat.

Advokat Boris K. Frederiksen findes derfor ikke at have tilsidesat god advokatskik i relation til dette klagepunkt, hvorfor han frifindes.

For så vidt angår klagepunkt 6 finder Advokatnævnet, at det ikke er godtgjort, at der ved advokat Boris K. Frederiksens omtale af Peer Kølendorf som ”den reelle ejer” af Comitel International A/S er sket en tilsidesættelse af god advokatskik. Nævnet lægger herved vægt på, at Peer Kølendorf var hovedaktionær, og på at udtrykket ”den reelle ejer” i relation til et selskab efter nævnets opfattelse ikke i sig selv indikerer odiøse forhold, herunder at der skulle være tale om en stråmandskonstruktion el.lign.

Advokat Boris K. Frederiksen frifindes derfor i relation til dette klagepunkt.

For så vidt angår klagepunkt 8-9 bemærker Advokatnævnet, at en advokat generelt under en retssag har ganske vide grænser for at fremkomme med ytringer om advokatens og klientens opfattelse af sagens faktiske og retlige omstændigheder, hvis disse ytringer med rimelighed kan siges at understøtte klientens påstande og anbringender i sagen.

Advokatnævnet finder på den baggrund, at advokat Boris K. Frederiksen ved de forhold, som disse klagepunkter vedrører, ikke er gået videre end berettiget med henblik på varetagelse af Skatteministeriets interesser. Nævnet har herved lagt vægt på, at der var tale om forhold, som Peer Kølendorf havde mulighed for at bestride og imødegå, hvilket han også i et vist omfang gjorde.

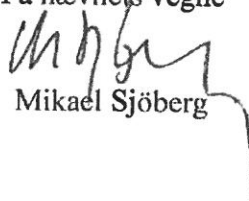
Advokat Boris K. Frederiksen findes derfor ikke at have tilsidesat god advokatskik i relation til disse klagepunkter, hvorfor han frifindes.

Herefter bestemmes:

Klagepunkt 2-4 samt klagepunkt 7 afvises som for sent indgivet.

I øvrigt frifindes advokat Boris K. Frederiksen.

På nævnets vegne

A handwritten signature in black ink, appearing to be 'Mikael Sjöberg', written over the printed name.

Mikael Sjöberg